

Володимир Дербак

ВИБОРИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ 2019 Р.: ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ТРЕНДІВ

Європейський парламент – це законодавчий орган Європейського Союзу, що обирається прямим голосуванням громадянами Європейського Союзу. Починаючи з 1979 р. вибори до Європарламенту проводяться кожні п'ять років, а кількість місць залежить від чисельності населення і обумовлена Ліссабонським договором.

Останні вибори до Європарламенту відбулися 23-26 травня 2019 р. Обиралися 751 депутат Європарламенту, які представляють понад 512 млн. осіб з 28 країн-членів Європейського Союзу.

Основними суб'єктами виборчого процесу до Європарламенту є загальноєвропейські партії. Європейська (загальноєвропейська) політична партія – особливий тип об'єднання політичних сил, що функціонують на загальноєвропейському рівні і які представлені (або прагнуть бути представленими) в політичних інституціях Європейського Союзу (в Європарламенті, Єврокомісії). Їх діяльність регулюється і фінансується відповідно до законодавства ЄС. Таке об'єднання зазвичай включає в себе національні партії з країн-членів ЄС, а також інших країн Європи і світу [1, с.133].

Вперше поняття «європартії» закріплено в Маастріхтському договорі (1992): «Політичні партії на європейському рівні сприяють формуванню європейської політичної свідомості і вираженню волі громадян Союзу».

У новому складі Європарламенту сформовано сім фракцій, з них чотири проєвропейські: 1) Європейська народна партія (ЄНП), 2) Прогресивний альянс соціалістів і демократів (ПАСД), 3) «Оновлення Європи» (ОЄ), 4) «Зелені - Європейський вільний альянс» (З-ЄВА) (всього 518 депутатів) і три євроскептичні, з них «м'які» євроскептики: «Європейські консерватори і реформісти» (ЄКР) та конфедеративна група об'єднаних «Європейських лівих – Північних зелених лівих» (ОЄЛ-ПЗЛ) (41 депутат) і «жорсткі» євроскептики: «Ідентичність і демократія» (ІД) (74 депутати) [2].

Результати виборів до Європейського парламенту подані у Таблиці 1. Відповідно до регламенту роботи Європарламенту для створення політичної групи (фракції) необхідно, щоб у її склад входило 35 депутатів, які представляють не менше, ніж 7 країн-членів ЄС. Депутати від британської партії «Брекзит» (29) і італійського «Руху 5 зірок» не змогли відновити

фракцію «Європа за свободу і пряму демократію» (була у Європарламенті попереднього скликання) саме по причині вказаній вище. Відтак депутати від цих партій залишились незалежними [4].

Таблиця 1

Результати виборів до Європарламенту 2019 року [2; 4]

Країна	К-ть депутат.	ЄНП	ПАСД	ОЄ	З-ЄВА	ІД	ЄКР	ОЄЛ-ПЗЛ	Незалежні
Австрія	18	7	5	1	2	3	–	–	–
Бельгія	21	4	3	4	3	3	3	1	–
Болгарія	17	7	5	3	–	–	2	–	–
Великобританія	73	–	10	17	11	–	4	1	30
Угорщина	21	13	5	2	–	–	–	–	1
Німеччина	96	29	16	7	25	11	1	6	1
Нідерланди	26	6	6	6	3	–	4	1	–
Греція	21	8	2	–	–	–	1	6	4
Данія	13	1	3	5	2	–	1	1	–
Ірландія	11	4	–	1	2	–	–	4	–
Іспанія	54	12	20	8	2	–	3	6	3
Італія	73	7	19	–	–	28	5	–	14
Кіпр	6	2	2	–	–	–	–	2	–
Латвія	8	2	2	–	1	–	2	–	1
Литва	11	4	2	2	2	–	1	–	–
Люксембург	6	2	1	2	1	–	–	–	–
Мальта	6	2	4	–	–	–	–	–	–
Польща	1	17	8	–	–	–	26	–	–
Португалія	21	7	9	–	1	–	–	4	–
Румунія	32	14	10	8	–	–	–	–	–
Словаччина	13	4	3	2	–	–	2	–	2
Словенія	8	4	2	2	–	–	–	–	–
Фінляндія	13	3	2	3	2	2	–	1	–
Франція	74	8	5	21	12	22	–	6	–
Хорватія	11	4	3	1	–	–	1	–	2
Чехія	21	5	–	6	3	2	4	1	–
Швеція	20	6	–	3	2	–	3	1	–
Естонія	6	–	2	3	–	1	–	–	–
Всього	751	182	154	108	74	73	62	41	57

За результатами виборів депутати від британської партії «Брекзит» (29 депутатів) і італійського «Руху 5 зірок» (14 ДЕП) не зуміли відновити фракцію «Європа за свободу і пряму демократію», так як їм потрібно було залучити до свого складу представників ще п'яти країн-членів ЄС. До того ж після 31 жовтня 2019 р., коли повинен буде завершитися процес виходу Великобританії з Євросоюзу, депутати від партії «Брекзит» вийдуть з Європарламенту.

Однією з відмінних рис цих виборів стала висока явка виборців, яка склала 50,6 % по всім 28 країнам-членам ЄС, що на 8 % вище в порівнянні з явкою на виборах 2014 р. Цей показник є найвищим після виборів 1994 р., коли ЄС складався з 12 країн-членів. Пояснити цей феномен можна посиленням

конфронтації між євроскептиками і проєвропейськими силами, що призвело до мобілізації прихильників і тих, і інших.

Таким чином, загальна структура позицій (у %) єврооптимістів (24,23EPP + 20,51S&D + 14,38 ALDE + 9,85Greens/EFA) переважає структуру позицій євроскептиків (9,72ID + 8,26ECR + 5,46GUE/NGL) за результатами виборів 2019 р. [3].

Отже, результати виборів до Європейського парламенту демонструють дворівневу картину партійно-політичних сил та ідеологічних течій в електоральному просторі ЄС. На наднаціональному рівні за наслідками цих виборів формується розподіл сил законодавчої влади, вищих органів виконавчої влади ЄС. На національному рівні кожної з країн-учасниць ЄС вони характеризують стан та тенденції розвитку електоральних переваг окремих держав цього наднаціонального об'єднання, дають можливість оцінити схожість та відмінність бачення громадянами подальшого політичного та ідеологічного курсу. Встановлення всебічних характеристик та особливостей результатів голосування до Європейського парламенту в 2019 р. є запорукою достовірного визначення картини ідеологічних та партійних переваг на сучасному етапі розвитку електорального простору країн-учасниць та ЄС в цілому.

1. Гуселетов Б. Становление института общеевропейских политических партий. *Современная Европа*. 2020. № 4. С. 133–143.
2. Гуселетов Б. Новый состав Европарламента: прогнозы и результаты. Выборы в Европарламент – 2019. Национальные ответы на вызовы европейской интеграции. М.: ИМЭМО, Ин-т Европы, 2019. С. 26–29.
3. Шелемба М. Вибори до Європейського парламенту в 2019 р. Геополітика України: історія і сучасність. 2019. Вип. 2. С. 47–58.
4. 2019 European election results. URL: <https://www.europarl.europa.eu/election-results-2019/en> (дата звернення 15.06.2021).